

Hollandia

I. Az ország társadalmi-gazdasági helyzete

1. Általános információk

Hivatalos megnevezés	Holland Királyság – hollandul: Koninkrijk der Nederlanden
Államforma	alkotmányos monarchia, parlamenti demokrácia
Főváros	Amszterdam
Terület	41 500 km ² , ebből szárazföld 33 800 km ² , víz 7 700 km ²
Népesség	16,4 millió fő (2008)
Nemzetiségi megoszlás	Holland (82%), egyéb (ebből 9% török, marokkói, szurinami, indonéz, és a Holland Antillákról származó) 18%
Vallási megoszlás	római katolikus (30%), protestáns (21%), muzulmán (6%), hindu (1%), egyéb (2%), nem tartozik vallási közösséghez (40%)
Hivatalos nyelv	holland, fríz (a hollandok túlnyomó többsége legalább egy idegen nyelven - elsősorban angolul és/vagy németül beszél)
Klíma	Mérsékelt óceáni
Államfő	Beatrix királynő
Miniszterelnök	Jan Peter Balkenende (ügyvezetőként a 2010. júniusi választásokig)
Hivatalos pénznem (kód)	Euró (EUR)
Jelentősebb városok	Amszterdam (744 ezer), Rotterdam (600 ezer), Hága (a kormány székhelye, 475 ezer), Utrecht (280 ezer), Eindhoven (210 ezer), Groningen (180 ezer)

2. Főbb gazdasági mutatók, a gazdaság szerkezete, főbb ágazatok

Hollandia főbb gazdasági mutatói, 2007-09

		2007	2008	2009
GDP (folyó áron)	Mrd EUR	568,7	595,9	569,4
GDP változás (reál)	%	3,6	2,0	-4,0
Egy főre jutó GDP (PPS)	Ezer EUR/fő	32,9	33,6	n.a.
Infláció (fogyasztói árindex)	%	1,6	2,2	1,0
Munkanélküliségi ráta	%	3,2	2,8	3,4
Költségvetés egyenlege	GDP %-a	0,2	0,7	-5,3
Államadósság (év végi)	GDP %-a	45,5	58,2	60,9
Folyó fizetési mérleg egyenlege	GDP %-a	8,7	4,8	5,7

Forrás: Eurostat

A holland gazdaság fejlett, nyitott piacgazdaság. A GDP termelésében a szolgáltató szektor súlya a legnagyobb (2008-ban 72,8% volt a részesedése), messze megelőzve az ipari ágazatot (aránya 25,5%). A mezőgazdaság mindössze a GDP 1,8%-át állítja elő és a dolgozók 2%-át foglalkoztatja, de az élelmiszeripar szerepe fontos.

A holland gazdaság kiegyensúlyozott növekedési pályája 2008-ban megtört, a növekedés üteme lelassult, majd a globális válság hatására 2009-ben már recesszióba került a holland gazdaság is. A GDP 2008-as 2%-os növekedése teljes mértékben az előző évi fejlődés áthúzódó hatásának következménye; a lassulás az év során folyamatos volt, az utolsó két negyedben az azt megelőző három hónaphoz képest egyáltalán nem volt növekedés. A krízis enyhítésére tett intézkedések ellenére 2009-ben a gazdaság 4%-kal visszaesett, ugyanakkor a költségvetésben magas, 5,3%-os hiány alakult ki. Az infláció 2009-ben mindössze 1%-ot ért el és 2010-ben sem várnak ennél magasabbat. A munkanélküliségi ráta 3,4%-ra emelkedett, ami 2010-ben akár 6,5%-ot is elérhet. A korábban kötött béralkuk szerint emelkedő bérek és a vártnál alacsonyabb munkanélküliség következtében a vásárlóerő 2009-ben még emelkedett, de 2010-ben várhatóan stagnál.

A 2009 szeptemberében elfogadott 2009/2010. évi költségvetés a kormány válságkezelési törekvéseinek jegyében készült; a rövidtávú cél a válság közvetlen negatív hatásainak mérséklése – középpontban a munkahelymegőrzéssel és a gazdaságélénkítéssel – a hosszú távú intézkedések a gazdasági-pénzügyi egyensúly javítását célozzák. A munkahelymegőrző intézkedések között az ideiglenesen bevezetett, de várhatóan 2011. júliusig fennmaradó, elsősorban magasan képzett dolgozók állami támogatással való megtartását elősegítő ún. „részleges munkanélküliségi rendszer” említhető, mellyel az építő- és fémipari alkalmazottakat segítik. A gazdaság élénkítését szolgálja a kormány infrastrukturális beruházási programja (út, lakás, iskola, kórház és vízügyi építés), mely a GDP 0,5%-ának megfelelő állami finanszírozásban, gyorsított adminisztrációval kerül(t) 2009-2010-ben megvalósításra.

3. Külkereskedelmi tendenciák, külkereskedelmi statisztika, főbb partnerek

Hollandia külkereskedelmi forgalma, 2006-09

		2006	2007	2008	2009
Áruforgalmi egyenleg	M EUR	37 897	41 661	38 754	34 248
Export	M EUR	310 262	337 971	361 719	299 815
Import	M EUR	272 365	296 310	322 965	265 567
Szolgáltatások egyenlege	M EUR	7 468	8 869	8 901	5 743
Export	M EUR	67 484	704 04	71 939	66 976
Import	M EUR	60 516	615 35	63 038	61 233

Forrás: Eurostat

2009-ben a holland külkereskedelmi forgalom a legfontosabb relációk felé számottevően szűkült. A teljes áruforgalmon belül a kivitel értéke 17%-kal, a behozatalé pedig 18%-kal volt alacsonyabb, mint egy évvel korábban. Az exportban a nagy súllyal szereplő re-export visszaesése kisebb volt, mint a hazai előállítású termékeké. A külkereskedelmi mérleg, a forgalom visszaesése ellenére 2009-ben is pozitív volt, a többlet nagysága azonban elmaradt az előző évekéktől.

A holland kivitel legnagyobb súlyú áruфőcsoportjai a gépek és villamossági cikkek, vegyipari termékek, ásványi termékek (földgáz), nem nemesfémekből készült áruk, élelmiszerkészítmények, virág, dohány. A behozatalban a fő árucsoportok az ásványi termékek (kőolaj), a gépek és villamossági cikkek, vegyipari termékek, nem nemesfémekből készült áruk, valamint járművek és szállítási célú eszközök. A behozatal egyik legjelentősebb tétele, a számítógépek kínai importja, amely javarészt re-exportra került.

Hollandia legfontosabb külkereskedelmi partnerei a kivitelben Németország (24%), Belgium (11%), Franciaország (8,1%), az Egyesült Királyság (8,5%), Olaszország (5,2%) és az USA (4,5%); a behozatalban Németország (19,7%), Belgium (9,9%), az USA (8,5%), Kína (7,9%), és az Egyesült Királyság (6,1%).

4. Tőkeáramlás alakulása és a főbb partnerek

Hollandia közvetlen tőkebefektetés importja és exportja, 2007-09

		2007	2008	2009
Külföldi közvetlen tőkebefektetés-import	Mrd EUR	84,3	-5,2	19,4
Külföldi közvetlen tőkebefektetések állománya	Mrd EUR	494,7	459,0	n.a.
Tőkekifektetés más országba	Mrd EUR	20,8	13,7	12,8
Tőkekifektetés állománya	Mrd EUR	604,2	590,0	n.a.

Forrás: Holland Nemzeti Bank

Tőkevonzás szempontjából az ország kedvező pozícióját a nyitott, fejlett gazdaság, a vállalkozásbarát üzleti környezet és kultúra, valamint a kedvező földrajzi adottságok biztosítják. Hollandiában jelenleg 5 500 - 6 000 külföldiek által alapított vállalkozás működik, amelyek több mint 500 ezer főnek, az összes foglalkoztatott közel 10%-ának adnak munkát, gazdálkodásuk az innováció forrása, hatékonyságuk,

növekedésük dinamikája számottevően meghaladja a holland alapítású vállalkozásokét. Hollandia kereskedelmi hagyományai, a fejlett pénzügyi és szolgáltatói szektor hozzájárulnak ahhoz, hogy az ország a nemzetközi befektetői piac egyik legaktívabb szereplője legyen.

2009 első három negyedében mind a közvetlen működő tőke- és portfolió befektetések, mind a vállalatok közötti pénzügyi műveletek területén visszaesett az érdeklődés és nemzetközi aktivitás. A harmadik negyedévben azonban, két energetikai nagy-befektetés lényeges változást hozott (a svéd Vattenfall, és a német RWE befektetései). A Hollandiából történő kifizetések jelentős része itteni székhelyű multinacionális cégek külföldre irányuló tőkejuttatásai. 2009-ben csökkent a hollandiai befektetők feltörekvő piacok iránti érdeklődése.

2009-ben a Hollandiába irányuló közvetlen tőkebefektetéseknél Németország, Svédország, valamint Svájc voltak a legnagyobb befektetők. Szembetűnő Belgium és főleg Nagy-Britannia pozíciójának visszaesése, továbbá az USA, Luxemburg, Írország és Franciaország által végrehajtott részesedés-kivonások. Hollandiai vállalatok külföldre irányuló befektetéseinek legfőbb célpontja továbbra is az EU15, azon belül Belgium, Németország, és Nagy-Britannia, továbbá az USA és Japán.

A Hollandiában befektetők ágazati preferenciáiban élen áll a marketing és kereskedelmi szolgáltatás, majd az IT és az elektronikai ágazat, az élettudományok/ortvostechnika, valamint a vegyipar és az élelmiszeripar következnek. 2009-ben a Hollandiába beáramló működő-tőkének már 10%-a K+F intenzív területekre irányult. A holland tőkekihelyezések főbb területei: vízgazdálkodás, logisztika, élettudományok, IKT, megújuló energia, melyre jelentős vonzó hatást gyakorol, ha a fogadó ország állami garanciával rendelkező beruházási programot működtet.

A holland központi bank adatai szerint 2008 végén a Hollandiában befektetett külföldi tőke állományának 66%-a uniós tagállamok vállalkozásaitól (elsősorban Nagy-Britannia, Luxemburg, Franciaország, Belgium és Németország), 20%-a amerikai cégektől származott. Az ázsiai eredetű befektetések közül a japán vállalkozások állománya volt a legnagyobb. A külföldön befektetett holland tőke állomány 63%-át az EU tagállamaiban (elsősorban Nagy-Britannia, Belgium és Németország), kb.11%-át az USA-ban fektették be. A közép-kelet-európai régió országai közül a hollandiai működő-tőke állománya Lengyelországban volt a legnagyobb (9,4 Mrd euró), kb. azonos a Magyarországon befektetett holland tőke-állomány nagyságával.

II. MAGYARORSZÁG ÉS HOLLANDIA BILATERÁLIS KAPCSOLATAI

A 2009-et megelőző 4 évben behozatalunk gyorsabb ütemű növekedésének következményeként, a forgalom számunkra negatív szaldójának értéke is emelkedett. Ez alapvetően változott 2009-ben, mivel az uniós exportpiacok közül egyedülként a Hollandiába irányuló magyar kivitel értéke növekedett (+5,6%), míg az onnan származó behozatal értéke 21%-kal volt kevesebb, mint egy évvel korábban. A Hollandiába irányuló kivitelünk részesedése a teljes magyar exportból 3,7%, a behozatal részesedése a teljes magyar importból 4,8% volt.

A fenti folyamatok eredményeként 2009-ben egyrészt kiegyensúlyozottabb (46-54%) lett az export és import aránya a külkereskedelemben, másrészt a forgalom egyenlegének magyar passzívuma az előző évi harmadára esett vissza. Az

összfordalmat tekintve Hollandia pozíciója négy hellyel javult: 2009-ben hazánk hetedik legfontosabb kereskedelmi partnere volt.

A magyar-holland külkereskedelem áruszerkezete (M EUR)

	KIVITEL		BEHOZATAL		EGYENLEG	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Összesen	2 107,7	2 225,9	3 349,7	2 647,1	-1 242,0	-421,2
Élelmiszer, ital, dohány	167,0	149,3	439,9	343,8	-272,9	-194,5
Nyersanyagok	68,2	113,0	101,3	75,4	-33,1	37,6
Energiahordozók	13,1	9,4	15,2	3,3	-2,2	6,1
Feldolgozott termékek	349,3	288,4	1 051,4	812,1	-702,1	-523,7
Gépek, gépi berendezések	1 510,1	1 665,8	1 741,8	1 412,6	-231,7	253,2

Értékváltozás és a forgalom megoszlása 2009-ben (%)

	INDEX (2008=100)		MEGOSZLÁS	
	KIVITEL	BEHOZATAL	KIVITEL	BEHOZATAL
Összesen	105,6	79,0	100,0	100,0
Élelmiszer, ital, dohány	89,4	78,1	6,7	13,0
Nyersanyagok	165,7	74,4	5,1	2,8
Energiahordozók	72,0	21,8	0,4	0,1
Feldolgozott termékek	82,6	77,2	13,0	30,7
Gépek, gépi berendezések	110,3	81,1	74,8	53,4

Forrás: KSH

A Hollandiába irányuló magyar kivitel 75%-át a gépek és gépi berendezések tették ki. Az exportnövekedés ezen a területen meghaladta a 10%-ot, ugyanakkor a feldolgozott termékek exportja 17%-kal csökkent. A harmadik legnagyobb áruőcsoport, az élelmiszeripari termékek exportja ugyancsak visszaesett, 11%-kal. Az áruforgalom döntő hányadát továbbra is a két országban jelenlévő multinacionális és nagyvállalatok egymás közötti gépipari részegység szállításai alkotják. Legfontosabb exporttermékeink 2009-ben: TV készülékek, monitorok (479 M euró), gázturbina (171 M euró), automatikus adatfeldolgozók és részegységeik (148 M euró), személygépkocsi és alkatrészei (147 M euró), mobiltelefon (124 M euró), napraforgómag (85 M euró), video felvevő és lejátszó készülék (65 M euró), kukorica (64 M euró), röntgenkészülék és alkatrészeik (47 M euró).

A Hollandiából érkező importban a gépek behozatala 19%-kal, a feldolgozott termékeké 23%-kal esett vissza. Az import 53%-át a gépek és gépi berendezések tették ki, részarányuk minimálisan növekedett. Főbb importtermékeink: elektronikus integrált áramkör és mikro szerkezet (335 M euró), vezetékes távbeszélő és távíró, videotelefon, alkatrészeik (178 M euró), gyógyszerek (113 M euró), olajpogácsa (104 M euró), alumínium (99 M euró), irodai gépalkatrész (95 M euró), röntgenkészülék és alkatrészeik (90 M euró), élő sertés (54 M euró), gyógyászati műszerek (41 M euró).

Kétoldalú közvetlen tőkebefektetések, 2006-08 (M EUR)

	2006	2007	2008
Hollandia közvetlen tőkebefektetés-exportja Magyarországra	1 270,5	244,6	153,8
Hollandia közvetlen tőkebefektetés-állománya Magyarországon	7 514,2	8 503,2	8 623,9
Magyarország tőkebefektetése Hollandiába	58,0	-183,1	-821,8
Magyarország tőkebefektetés-állománya Hollandiában	1 060,3	561,7	178,6

Forrás: MNB

A holland befektetők a magyar gazdaság szinte minden jelentős ágazatában jelen vannak (kivéve az erőműveket) és vállalkozásaik kb. 20-25 ezer főnek adnak munkát. Jelentős létszámváltozás ezeknél a vállalkozásoknál – tudomásunk szerint – 2009-ben nem történt. Hollandia továbbra is stabilan a második legnagyobb befektető ország Németország után.

A Magyarországon jelenlévő legnagyobb holland befektetők: Philips (elektronika, számítástechnika), Akzo Nobel (vegyipar), Unilever, Friesland, Heineken, Sara Lee/Douwe Egberts (élelmiszeripar), Royal Dutch Shell, Primagaz (energia), ING (bank, biztosítás), Aegon (biztosítás), Getronics (informatika), DTZ (ingatlanfejlesztés).

A legnagyobb holland befektetők köre az utóbbi 2-3 évben érdemben nem változott. Az elmúlt időszakban azonban számos - nagyságrendben ugyan kisebb - holland befektető jelent meg a gépipari ágazatban, továbbá az elektronika, az informatika, a mezőgazdaság, valamint az ingatlanfejlesztés, munkaerő-közvetítés és a turisztika területén.